Predavač: **Daliborka Kuzmanović,** viša med.sestra
e-mail: daliborka.kuzmanovic@sec.ba

DEPEDIKULACIJA

Vrste vašljivosti (Pediculosis):

- Vašljivost kosmatog dijela glave (pediculosis capitis)
- Vašljivost tijela (pediculosis corporis)
- Vašljivost pubične regije (pediculosis pubis)

Vašljivost kosmatog dijela glave (uzročnik):

- Izazivač oboljenja je vaš- pediculus humanis capitis, koji parazitira na kosmatom dijelu glave
- To je siva vaš, veličine oko 3 mm, bez krila. Žanka dnevno snese 4-5 jaja (gnjide), koje se zalijepe tzv. hininom za donji dio dlake
- Iz gnjida za pet dana izlaze larve, a za tri nedjelje razvija se zrela vaš
- Odrasla vaš je hemafrodit i hrani se krvlju domaćina
- Vašljivost se prenosi direktnim kontaktom sa oboljelog čovjeka ili indirektno korišćenjem zajedničkih češljeva, marama, kapa i sl.

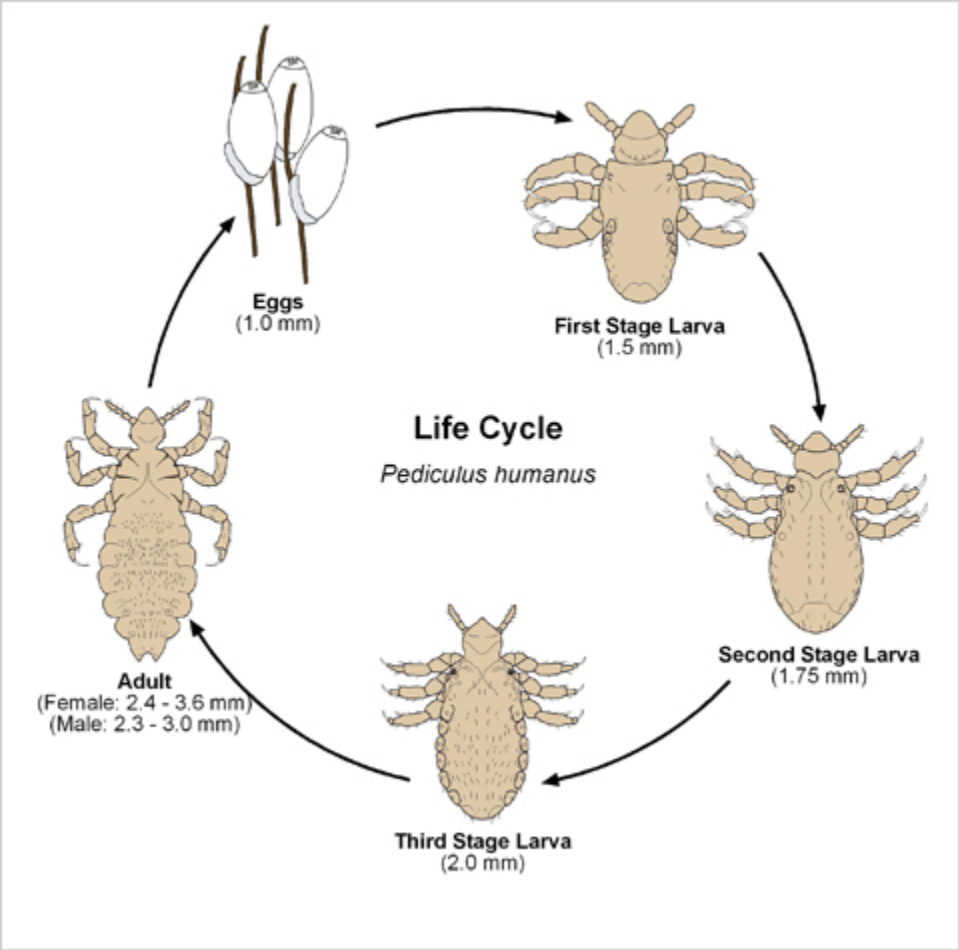
Eggs
(1.0 mm)
First Stage Larva
(1.5 mm)
Life Cycle
Pediculus humanus
Second Stage Larva
(1.75 mm)
Adult
(Female: 2.4 - 3.6 mm)
(Male: 2.3 - 3.0 mm)
Third Stage Larva
(2.0 mm)

Vašljivost kosmatog dijela glave (klinička slika):

- Svrab - nakon desetak dana od infekcije nastaje svrab kao posljedica ujeda vaši
- Na koži glave mogu se zapaziti papule, urtike, kruste i znaci sekundarne infekcije piokokama
- Vratne žlijezde mogu biti uvećane i jako bolne

- Dijagnoza se postavlja kliničkim nalazom vaši

Vašljivost kosmatog dijela glave (terapija):

- Šampon protiv vaški utrlja se u kosu i kožu glave i ostavi da djeluje 4-5min (po preporuci proizvođača),nakon čega se kosa dobro ispere
- Insekticidi u prahu ili tečnosti protiv vaški, pri čemu se kosa dobro naprsi ili nakvasi, te ostavi da djeluje dva sata, nakon čega se kosa dobro opere
- Terapija gnjida podrazumijeva uporno i svakodnevno češljanje gustim češljem, koji se natopi u blag rastvor sirćetne kiseline, zato što sirćetna kiselina rastapa hinin, kojim se gnjide lijepe za dlaku

Vašljivost kosmatog dijela glave (terapija):

- Terapija se obavezno ponavlja nakon sedam dana.
- Po završetku terapije, potrebno je sve temeljito očistiti, oprati, hemijski očistiti svu odjeću, a češljeve držati u toploj vodi (72°) 10-20 minuta
- Kako je pedikuloza najčešće porodično oboljenje, potrebno je sistematično i istovremeno liječiti sve članove porodice ili osobe iz radne ili životne sredine koje su oboljele, da bi se spriječili recidivi usljed reinfekcija

Vašljivost tijela (uzročnik):

- To je bijela vaš (pediculus humanis corporis), koja živi u šavovima odjeće i rublja. Ona u šavovima polaže jaja, koja se čvrsto nalijepe na tkaninu.
- Na kožu čovjeka one prelaze isključivo radi ishrane
- Ova vaš je prenosilac rikecije (uzročnika pjegavog tifusa i rekurentne groznice)

Vašljivost tijela (klinička slika):

- Promjene su najčešće na trupu, najprije u vidu sitnih makula na mjestu uboda vaši, a kasnije se javljaju urtike i infiltrirovane papule
- Bolesnici se žale na jak svrab, osobito noću
- Kao posljedica češanja, vide se linearne ekskorijacije
- Prisutni su znaci sekundarne infekcije piokokama

- Dijagnoza se postavlja kliničkim nalazom vaši na odjeći, posteljini, vešu.

Vašljivost tijela (terapija bolesti):

- Održavanje lične higijene i dezinfekcija tijela i odjeće
- U ove svrhe se koristi vruć vazduh (suhi sterilizator) i vodena para (autoklav). Dovoljno je tkaninu izložiti vrućem vazduhu ili vodenoj pari na 100˚C. Korisno je takođe i hemijsko čišćenje
- Insekticidima se zaprašuje tkanina tokom tri nedjelje

Vašljivost pubične regije (uzročnik):

- Uzročnik bolesti je sitna, žućkasta, slabo pokretna vaš phthirus pubis. Stidne vaši žive i parazitiraju na kosmatim regijama, gdje je koža bogata apokrinim žlijezdama, te se najčešće viđaju kod pacijenata u pdručju pubisa, perianalno, aksilarno, a rjeđe u području trepavica
- Ove vaši se rilicom pričvrste uz folikul dlake, a nogama za dlaku uz koju pričvršćuje okrugle gnjide nizane poput brojanica
- Bolest se prenosi seksualnim putem

Vašljivost pubične regije (klinička slika):

- Na izloženoj regiji bolesnici osjećaju svrab, koji se intenzivira noću
- Na samoj koži vide se sivo-plavičaste makule, rijetko se na koži mogu primjetiti ekskorijacije usljed češanja

- Dijagnoza se postavlja kliničkim nalazom vaši i gnjida

Vašljivost pubične regije (terapija):

- Sprovodi se kao i kod vašljivosti kosmatog dijela glave
- Brz način liječenja podrazumijeva brijanje zahvaćenih površina kože i spaljivanje dlaka, da bi se prevenirala reinfekcija
- Kod infekcije trepavica koristi se dva puta dnevno vazelin, uz uklanjanje vaši i gnjida pincetom